

Folkhälsorådet
Töreboda
Verksamhetsberättelse
2009

INLEDNING.....	3
TÖREBODAS FOLKHÄLSORÅD.....	3
PRIORITERADE OMRÅDEN.....	4
Barn och ungas uppväxtvillkor.....	4
Arbetsgruppen för barn och ungdomars hälsa.....	4
Familjecentralen spindeln.....	5
Miljöer och produkter.....	6
En säker och trygg kommun.....	6
Säkerhetsgruppen för äldre och funktionshindrade.....	6
Brottsförebyggande rådet.....	7
Projekt Utväg.....	7
Hälsofrämjande hälso och sjukvård.....	7
Internt hälsoråd.....	7
Fysisk aktivitet.....	8
Utedagis liknande Ur och Skur.....	8
Vandrande skolbussar.....	8
Skolutmaning.....	9
Cykla och gå till jobbet.....	9
Mösatrampet.....	9

Hälsoslingan Töreturen.....	10
Fysisk aktivitet i samverkan med frivilligorganisationer.....	10
Dansande äldre.....	11
Matvanor och livsmedel.....	11
Tobak, alkohol, narkotika, dopning och spel.....	12
Antilagningskampan.....	12
Social marketing	12
Gränser.....	12
ÖPP, Örebros preventionsprogram.....	13
Sista natten med gänget.....	13
Antitobaksinsatser.....	13
Övrigt.....	14
Fokusområde för folkhälsoenheten Skaraborg	14
Psykisk hälsa för unga kvinnor.....	14
Föreläsningsserie Livsstil och hälsa.....	14
Upprustning av cyklar.....	14
Budget	15
Bilaga BRÅ	16-21

Inledning

Folkhälsorådet i Töreboda är ett samverkansorgan mellan Töreboda kommun och Västra Götalandsregionen, hälso- och sjukvårdsnämnden Östra Skaraborg. Folkhälsorådet bildades 1996 och i samband med detta tillsattes en folkhälsoplanerartjänst med placering i kommunen. I det lokala folkhälsoarbetet finns det många aktörer, offentliga, privata, föreningar och frivilligorganisationer. I föreliggande verksamhetsberättelse redogörs folkhälsoarbete som har sin utgångspunkt från folkhälsorådet med dess arbetsgrupper och som har skett i samverkan med övriga aktörer samt är kopplat till folkhälsorådets verksamhetsplan med budget för 2009.

Det övergripande målet med folkhälsoarbetet är att starta processer vilka ska främja hälsan, samt förebygga ohälsan hos kommunens invånare. Folkhälsorådet har under året haft 6 protokollförda sammanträden.

Törebodas folkhälsoråd

Folkhälsorådet i Töreboda inordnas direkt under kommunstyrelsen. Ledamöterna representerar samtliga nämnder i kommunen. Sammansättning var under året:

Ledamöter	Linn Brandström, ordförande Folkhälsorådet, Barn och utbildningsnämnden Berith Bergman, Kommunstyrelsen Karl-Johan Gustafson, Socialnämnden Joakim Dahlgren, Kultur och fritidsnämnden Göran Johansson, Miljö och Byggnadsnämnden Anne-Marie Lundin, Tekniska nämnden
Ledamöter	Ann-Charlotte Karlsson, vice ordförande Folkhälsorådet, Hälso- och sjukvårdsnämnden Östra Skaraborg Bengt Sjöberg, Hälso- och sjukvårdsnämnden Östra Skaraborg
Tjänstemän	Leif Karlsson/ Tommy Sandberg, Kommunchef Monica Håvner, Utvecklingsledare Kristina Folkesson, Biståndsbedömare Kerstin Malm – Tronstad, Vårdcentralschef Elisabeth Magnusson, Polis Pia Gustavsson, Folkhälsoplanerare

Prioriterade områden

Nedan följer en redogörelse över folkhälsorådets prioriterade områden. Redogörelsen utgår ifrån dom nationella målområden för folkhälsan som folkhälsorådet i Töreboda särskilt har prioriterat.

Barn och ungas uppväxtvillkor

Arbetsgruppen för Barn och ungdomars hälsa

Verksamhetsmål

De verksamheter som ingår i gruppen ska verka för att miljöer kring barn och ungdomar är stödjande för deras hälsa.

Uppföljning

Arbetsgruppen för barn och ungdomars hälsa har under året haft 10 möten. Gruppen består av representanter från både region och kommun. Under 2009 har gruppens mål och inriktning setts över och diskuterats. Det som gruppen främst fokuserar på är att arbeta utifrån ett arenaperspektiv med barns psykiska hälsa.

En inledande dialog har kommit igång kring att utveckla kommunens generella föräldrastöd. Deltagare från gruppen tillsammans med andra inom *kommuner i samverkan* arbetade med att under hösten söka pengar från Folkhälsoinstitutet gällande detta

Ett projekt som denna arbetsgrupp har drivit även under 2009 handlar om att olika verksamheter får möjlighet att söka pengar, för att i sin tur utveckla arbeten som handlar om att förebygga barn och ungas hälsa. Detta har varit uppskattat av verksamheterna som har ansökt och har bidragit till skapa förutsättningar för hälsosamma effekter på lång sikt, genom att de verksamheter som sökt pengar har i åtanke att fortsätta driva de projekt som påbörjades. Fem olika verksamheter har fått dela på 20.000 beroende på vilka behoven har varit. Avsikten är att fortsätta med detta även under kommande år men att ytterligare betona och förstärka att projekten framförallt bör handla om att stärka barnens psykiska hälsa. Detta ligger i linje med Västra Götalandsregionens satsning som även under 2010 kommer att ha en särskild satsning på psykisk hälsa. Information om detta skickades ut i slutet av 2009 och verksamheterna har fått möjlighet att presentera sina projektidéer och söka bidrag för dess genomförande under nästa 2010.

Lekplatsprojektet som påbörjades under föregående år har under året framskridit och i dagsläget står delar av lekplatsen klar. En projektledare har drivit projektet tillsammans med Barn och utbildningsnämnden, arbetsmarknadsenheten, kommunstyrelsen, tekniska nämnden och folkhälsorådet. Lekplatsen är belägen på en central plats i Töreboda kommun med syfte att främja fysisk aktivitet och mötesplatser för alla i befolkningen. En invigning kommer att hållas under våren-2010.

Som ett led i arbetet med lekplatsen har gruppen även arbetat med en utställning för att förebygga fallskador för barn från 0-5 år. Denna utställning är i form av tre stycken roll up som ska rotera på olika ställen där kommunens invånare vistas. En ytterligare följd av detta arbete har utmynnat i att en barnsäkerhetsgrupp har startats som haft 2 stycken möten under året. Detta arbete kommer att fortgå under 2010 och ligger i linje med att Töreboda kommun är en säker och trygg kommun.

Familjecentralen Spindeln

Verksamhetsmål

Att utveckla föräldragrupperna och därigenom skapa tryggare familjer.

Familjecentralen Spindeln består av olika gruppverksamheter för föräldrar. En av dessa är "Fredagsgruppen". Där erbjuds "unga" föräldrar med barn, regelbundna träffar för råd och stöd i familjens vardag. Gruppen har bestått av mammor och barn som ej har förskoleplats samt gravida. Flera olika yrkesgrupper deltar med olika teman. Under året 2009 har 18 mammor deltagit. Antalet tillfällen har varit 30 st. De olika teman som erbjudits är: Graviditet, barns utveckling, förhållningssätt, gränssättning, barnolycksfall, barnsjukdomar, sömn, mat, ekonomi, relationer och hälsa. Syftet har också varit att skapa nya nätverk och att vilja delta i den öppna verksamheten. Varje tillfälle innehåller någon form av förtäring, t.ex. soppa, sallad, korv eller smörgås, varje förälder betalar 10 kronor. Vi har gjort studiebesök på olika förskolor och informerat om hur barnomsorgsansmälan går till.

Varje sommar gör vi en utflykt, denna sommaren gick resan med buss till Tibro, där besökte vi deras familjecentral samt Mini-zoo.

Vidare har det funnits en promenadgrupp, under hösten har föräldrar promenerat tillsammans. Alla deltagare har fått låna stegräknare och de som genomförde minst 10 tillfällen fick behålla den. Promenaden avslutas med samtalsstund.

En barnsäkerhetsutbildning med 8 lektioner har genomförts av Röda korset, denna har varit mycket uppskattad

Uppföljning

Deltagarna i grupperna har fyllt i enkäter där de har fått utvärdera aktiviteterna och även komma med idéer om hur en utveckling av grupperna kan se ut.

Miljöer och produkter

En Säker och Trygg kommun

Verksamhetsmål

Att satsa extra resurser på program riktade till högriskgrupper. Att driva trygghets och säkerhets frågor i respektive förvaltning.

Uppföljning

Styrgruppen för en säker och trygg kommun har under året legat under folkhälsorådet. Vid varje folkhälsoråd finns en stående punkt på dagordningen som behandlar dessa frågor. Varje förvaltning ska idag driva de frågor som gäller säker och trygg. Inför återutnämningen 2010 skapas en arbetsgrupp som ser över alla de områden som kommunen ska arbeta aktivt med för att vara en säker och trygg kommun.

Säkerhetsgruppen för äldre och funktionshindrade

Verksamhetsmål

Att utveckla det skadeförebyggande arbetet mot äldre och funktionshindrade. Att arrangera information och tematräffar där alla kan delta på sina egna villkor. Att ge personal information så att de får möjlighet att öka säkerhetstänkandet samt att ta hänsyn till alla aspekter i det skadeförebyggande arbetet där en aspekt består av att tänka på kostens betydelse och en annan av läkemedelsgenomgång. Med detta som bakgrund stötta vid uppstart av ett matlag och samarbeta med den medicinskt ansvariga i kommunen.

Uppföljning

SAF gruppen har under året haft 6 möten. Fler aktörer har involverats i gruppen för att olika yrkesprofessioner ska få en samsyn kring det skadeförebyggande och främjande arbetet. Det skadeförebyggande arbetet fortlöper dels genom hemfixartjänsten som erbjuds till boende i kommunen. Genom folkhälsorådet har ytterligare halkskydd att kunna lägga under mattorna i hemmen köpts in beroende på att detta uppskattades under föregående år av dem som då fick ta del av detta. Även halkskydd till skor har köpts in med sponsring från folkhälsorådet. Ett 20 tal har under året köpts in och ett 30 tal fanns kvar från föregående år. Under våren genomfördes en tematräff gällande kostens betydelse av Martina Svensson från hushållningssällskapet. Denna träff genomfördes under SPF och PRO:s ordinarie möte vilket genererade ett deltagarantal på ca 200 personer. Ett syfte med denna träff var att inspirera till att starta upp matlag. Denna satsning gjordes tillsammans med ABF och Vuxenskolan. En gemensam trivselaktivitet genomfördes för dem som mycket sällan kommer ut. Vi hade tipspromenad, levande musik och dagen avslutades med fika.

Brottsförebyggande rådet

Verksamhetsmål

Att främja trygghet och förebygga mängdbrott. Genomföra delaktighet i trygghetsarbetet genom exempelvis gransamverkan, trygghetsvandringar och studiecirkel.

Uppföljning

Ett gemensamt brottsförebyggande råd mellan Mariestad och Töreboda startades upp under året. Det inleddes med en gemensam processkartläggning som ledde till en inventering av vad som gjordes i dagsläget och vad som skulle göras i framtiden. Under året har båda kommunerna skrivit på ett samverkansavtal mellan kommun och polis med åtföljande åtaganden. Gransamverkan är på gång att utvecklas ytterligare, en grupp bestående av de kommunala bostadsbolagen och Polis har startats som arbetar med frågan. Brå har stöttat ett inköp av en hastighetspåminnare som har placerats i Töreboda kommun. Nattvandringarna har startats upp i kommunen och under våren var FHR på föräldramötena för årskurs 7 och 8 på Centralskolan för att inspirera och informera föräldrar att delta. Under året har Brå arbetsgrupp haft 4 möten. Styrgruppen har träffats vid 3 tillfällen under hösten. Information till arbetsgruppen har getts från Beroendecentrum och trafikinformator. En separat berättelse för Brå:s verksamhet finns som bilaga.

Projekt Utväg

Verksamhetsmål

Att genomföra en föreläsning gällande våld i nära relationer.

Uppföljning

Frågan har diskuterats i Folkhälsorådet och där bestämdes det att en föreläsning inte skulle genomföras under året på grund av att om en föreläsning getts, bör denna åtföljas av ett uppföljningsarbete. Beslut togs därför att under nästkommande år inleda ett arbete tillsammans med den kvinnofridsgrupp som arbetar i Östra Skaraborg och stötta deras arbete.

Hälsofrämjande hälso – och sjukvård

Internt hälsoråd

Verksamhetsmål

Att verka för bättre matvanor och bättre tandhälsa. Att stötta arbetet som handlar om att öka förskrivning av FaR. Att involvera försäkringskassan.

Uppföljning

Gruppen har haft tre möten under året. Livsstilsjuksköterska, tandvårdschef och vårdcentralchef ingår i gruppen. Under året skedde förändringar i primärvårdens arbete genom att det blev VG primärvård. Vårdcentralens fick ändrade förutsättningar och prioriteringar, livsstilssjuksköterskan är därför tjänstledig under detta år. Livsstilmottagningen är till vidare stängd och med anledning av detta faktum avstannade arbetet med dialoggrupperna för överviktiga. Arbetet med dokumentation kring hur mycket FaR som skrivs ut avstannade även det. Gruppen har under hösten försökt hitta nya samarbetsformer utifrån de förutsättningar som finns. Vårdcentralen samarbetar idag med familjecentralen i en konstellation som kallas spindel nätet och det har funnits funderingar på att det Interna hälsorådet ska ingå där. Sedan oktober månad ligger dock gruppen vilande. I början på nästkommande år kommer vårdcentralchef att presentera för Folkhälsorådet på vilket sätt de vill arbeta främjande och förebyggande. Beslut om fortsatt samarbete tas därefter. Försäkringskassan är idag inte involverade i rådet med bakgrund av att även deras arbetsuppgifter har förändrats och de har i dagsläget obefintligt rehabiliteringsansvar.

Fysisk aktivitet

Utedagis liknande Ur och Skur

Verksamhetsmål

Att bidra och stötta vid en eventuell uppstart av ett utomhusdagis. En arbetsgrupp har tillsatts för att se över vilken förskola i kommunen som skulle kunna vara aktuell och även titta på hur detta skulle kunna genomföras i praktiken.

Uppföljning

En utomhusverksamhet har inte startats upp med bakgrund av att Bun genomförde en enkätundersökning där föräldrarna visade mycket lite intresse för en sådan verksamhet, därför blev den samlade bedömningen att inte gå vidare med projektet.

Vandrande skolbussar

Verksamhetsmål

Att starta vandrande skolbussar och genom detta nå det övergripande målet som är att ändra föräldrarnas, barnens och lärarnas attityder kring resvanor, så att de som har möjlighet väljer att gå eller cykla till skolan istället för att åka bil. För övriga grupper är målet att samåkandet och kollektivtrafiken ska öka.

Uppföljning

Agenda-21 samordnaren har besökt två av kommunens skolor i samband med informationsmöten till föräldrar vars barn skulle börja i sexårsverksamhet. Hon har informerat om hur vandrande skolbuss fungerat och erbjudit att hjälpa till vid uppstart. Det har dock inte funnits intresse under detta år, men arbetet fortsätter under nästa år eftersom det har kommit önskemål från en av skolorna att detta skulle kunna vara ett alternativ för att få trafiksituationen vid skolan under kontroll.

Skolutmaning

Verksamhetsmål

Arrangera en ny skolutmaning som syftar till att öka andelen som går/ cyklar till skolan eller som på annat sätt bidrar till ökad fysisk aktivitet under skoldagen.

Uppföljning

En klassutmaning arrangerades och samtliga fem lågstadieskolor i Töreboda kommun deltog. Även samtliga klasser deltog vilket betydde att antalet barn som deltog var ca 500. Tre pris delades ut mellan de tre kommunerna. Första pris var 5000 kronor, andra pris 3000 kronor och tredje priset var 2000 kronor. Björkängskolans femteklassare vann andra pris och fick en därför vinstsumman på 3000 kronor, vinsten användes till en gemensam aktivitet. Tre kommunpriser på 1000 kronor vardera fanns också att vinna. Den skola som fick ta del av kommunpriset på 1000 kronor var Moholms skola.

Cykla och gå till jobbet

Verksamhetsmål

Att uppmuntra till ett stort deltagarantal i kampanjen och utöka erbjudandet till att gälla även övriga inom näringslivet i kommunen. Alla företag som har fler än fem anställda bjöds in att delta i kampanjen.

Uppföljning

Folkhälsorådet har tillsammans med energirådgivarna och agenda 21 samordnaren *inom kommuner i samverkan* genomfört en Cykla och Gå till jobbet kampanj för de anställda inom kommunen och övrigt näringsliv. Satsningen blev återigen lyckad och var uppskattad bland de deltagande. Det var 101 deltagande i kampanjen, vilket var dubbelt så stort deltagarantal som föregående år.

Mösatrampet

Verksamhetsmål

Att stödja och stötta tävlingen.

Uppföljning

FHR har stöttat tävlingen genom priser och annonskostnad.

Stavgångsgrupper och stegräknargrupper

Verksamhetsmål

Stötta befintliga grupper och starta upp nya grupper

Uppföljning

Inga nya grupper har startats, deltagarantalet har ökat i den befintliga grupp som i dagsläget är igång och som stötts av folkhälsorådet. Detta genom att priser delas ut till deltagarna vid två tillfällen om året samt att rådet står för annonskostnad vid två tillfällen för att informera deltagarna om uppstart och för att locka nya deltagare. Deltagarantalet har i genomsnitt varit 25 vid varje veckotillfälle.

Hälsoslingan Töreturen

Verksamhetsmål

Verka för att slingan nyttjas.

Uppföljning

Det Interna hälsorådet ville initiera en nystart av slingan därför inleddes året med en promenad av samtliga deltagare i rådet för att se över denna och diskutera eventuella åtgärder, detta för att slingan skulle bli mer attraktiv användas av fler människor. Det beslutades att nya tydligare skyltar skulle sättas upp och att en återinvigning skulle ske under hösten. Kontakt togs med ansvarig för trafiken inom kommunen och det bestämdes att slingan skulle anpassas efter Mariestads koncept. Detta arbete blev inte genomfört under året av olika omständigheter. Därför fortsätter arbetet under nästkommande år.

Fysisk aktivitet i samverkan med frivilligorganisationer

Verksamhetsmål

Arrangera en träff med frivilliga krafter och idrottsföreningar för att se vilka möjligheter som finns att tillsammans öka den fysiska aktiviteten hos kommuninvånarna.

Uppföljning

Ingen träff har genomförts under året. Folkhälsorådet kom överens om att avvakta med denna träff och istället anordna en träff för samtliga föreningar och inte begränsa stöttning från rådet enbart till fysisk aktivitet. Istället vill rådet stötta de föreningar som har hälsofrämjande projekt som de vill utveckla gällande alla främjande och förebyggande syften.

Dansande äldre

Verksamhetsmål

Arrangera möte tillsammans med pensionärsföreningarna för att se vilket stöd de behöver för att genomföra denna aktivitet.

Uppföljning

Förfrågan ställdes till pensionärsföreningarna och det fanns inget intresse. Föreningen Korpen driver dock verksamhet gällande dans för äldre. Därför skulle det under nästkommande år kunna bli aktuellt för rådet att stötta denna förening i detta arbete så att det gagnar de deltagande.

Matvanor och livsmedel

Goda matvanor för högstadiel elever

Verksamhetsmål

Att upprätta en dialog utifrån kostenheten för att genomföra förändringar och satsa på utbildningar till personalen inom kostenheten.

Uppföljning

En dialog har kommit till stånd där diskussion gällande hela kommunens kostdistribution diskuterats. Detta ledde till att kommunstyrelsen under våren fattade ett beslut gällande att delta i Västra Götalandregionens nätverk Skolmatsakademien. Ett deltagande i detta nätverk innebär ett åtagande om att se över kommunens kost. Under året har en arbetsgrupp bildats bestående av personal från tandvård, folkhälsoplanerare, skolsköterska, kostchef och utvecklingsledare inom BUN för att se över behovet av en utveckling av skolmåltiderna gällande kost och miljö. Därefter upprätta en handlingsplan, med utgångspunkt från vad som framkommit. Gruppen har haft sammanlagt två möten under året. Inför nästkommande år ska en kostutredning genomföras med början under mars månad, vid sidan av denna kommer arbetet med *Skolmatsakademien* fortlöpa. Utbildning av kostenhetens personal har skett i den utsträckningen att sex personal har gjort studiebesök i Skövde och Hjo.

Under våren hade den tidigare kostgruppen som enbart arbetade med *goda matvanor hos högstadiel elever* två möten. Denna grupp bestående av kostchef, rektor, tandvårdschef, hemkunskapslärare och kostenhetspersonal genomförde under v. 8 en fruktvecka för eleverna på Centralskolan. Syftet med att Folkhälsorådet under en vecka bjöd eleverna på frukt var att återinföra fruktstunden på högstadiet och låta eleverna bli uppmärksamma på vad ett mellanmål bestående av frukt under dagen kan åstadkomma i ökad koncentration. Genom att uppmana lärarna att ge eleverna utrymme till att få äta frukt under lektionstid och kontakta de lokala säljarna att rabattera frukt till eleverna hoppades gruppen på att uppnå syftet att eleverna väljer frukt framför godis och att de ska få ökad energi under dagen och orka med skolarbetet bättre. En enkät delades ut till eleverna under december månad och i denna svarade samtliga att fruktveckan var uppskattad och att de hade blivit mer uppmärksamma på vad ett mellanmål kan åstadkomma. Dock var det delade svar gällande om de har fortsatt att äta frukt efter veckans slut.

Tobak, alkohol, narkotika, dopning och spel

Antilångningskampanj

Verksamhetsmål

Att delta i Västra Götalandregionens och Länsstyrelsens antilångningskampanj.

Uppföljning

I samband med att kampanjen genomfördes stod Brå representanter vid Systembolaget och träffade kommunens invånare, genom detta och de rosa affischerna har kampanjen uppmärksamats i kommunen.

Social marketing

Verksamhetsmål

Att uppmärksamma rattonykterhet i samband med julmiddagar och andra festligheter som kan leda till att personer omedvetet (eller medvetet) sätter sig bakom ratten trots att de druckit alkohol.

Uppföljning

Under december månad genomfördes en social marketing kampanj i form av en annons i Mariestads Tidningen. Kampanjen finansierades av folkhälsoråden i Mariestad, Töreboda och Gullspång samt Vägverket. I annonserna stod det bland annat att ett glas (25 cl) starkvinsglögg eller ett glas (50 cl) starköl motsvarar 9 cl starksprit.

Gränser

Verksamhetsmål

Att stötta gymnasieskolorna i deras arbete med gränssättning.

Uppföljning

Ingen undervisning har bedrivits under året.

ÖPP, Örebro preventionsprogram

Verksamhetsmål

Att arbeta med programmet.

Uppföljning

Programmet har genomförts. Året inleddes med ett möte där samtliga utbildade lärare inklusive personal från Team Flexus delade upp samtliga föräldramöten mellan sig. Information och diskussion har kommit till stånd på föräldramöten. I dagsläget är fyra personer utbildade. Ytterligare en personal hade intresse av att ta del av utbildningen för att avlasta de andra. En kurs var planerad till oktober, denna ställdes dock in, därför har det diskuterats att istället utbilda personal inom kommunen till handledare och därigenom kunna själva kunna utbilda varandra. Efter avslutade informationstillfällen skickades en enkät med eleverna hem till vårdnadshavaren för frågor om hur de upplevt informationen. Svaren varierade men i stort var det positivt att frågan aktualiserades och de som genomfört informations och diskussionstillfällena upplevde att föräldrarna hade ett behov av att frågan togs upp.

Sista natten med gänget

Verksamhetsmål

Att erbjuda ett drogfritt alternativ och bryta trenden av alkoholförtäring på skolavslutning.

Uppföljning

Majoriteten av eleverna i årskurs nio åkte med på den arrangerade resan till Skara Sommarland. Resan beskrevs enbart positivt med en bra stämning. Alkoholtestet visade även under detta år att eleverna var nyktra.

Antitobaksinsatser

Verksamhetsmål

Att samtliga elever vid Centralskolan erbjuds ett antitobakskort. Att varje elev får ett hälsosamtal i samband med att antitobakskortet tas emot.

Uppföljning

De flesta elever i 6:an – 8:an är fortfarande rökfria. Dock har det skett en förändring under året med ett något ökande antal rökande i de äldre åldrarna. Under året skulle samtliga elever i årskurs 6 erbjuds ett antitobakskort i samband med hälsosamtalen. Detta samtal har uteblivit under hösten, därför har inga kort erbjudits.

Övrigt

Fokusområde för folkhälsoenheten Skaraborg

Psykisk hälsa har varit folkhälsoenhetens Skarborgs fokusområde under 2009. Töreboda kommun har avsatt en krona per invånare till detta. Under oktober månad anordnades en konferens i Skövde. Deltagande från kommunen var ett 15-tal personer.

Psykisk hälsa unga kvinnor

Verksamhetsmål

Starta upp en satsning för denna grupp

Uppföljning

Ingen satsning har statats upp. Ett initiativ har tagits att börja arbeta med metoden *psykiskt livräddning* i syfte att ge olika yrkesgrupper redskap att möta behov hos elever och andra klienter inom kommunens verksamhet. Detta arbete fortlöper under nästkommande år och kommer att förebygga och främja för denna grupp.

Föreläsningsserien Livsstil och hälsa

Verksamhetsmål

Att arrangera en föreläsningsserie.

Uppföljning

Följande föreläsningar har genomförts; Iris Johansson ”*En annorlunda barndom*”, Egon Rommerdahl ”*Att finna balans mellan våra inre behov och de yttre kraven*”, Håkan Andersson ”*om tonåringars kamp för identitet och självkänsla*” Deltagarantalet på respektive föreläsning var i genomsnitt 75 personer.

Upprustning av cyklar

Verksamhetsmål

Att stötta arbetsmarknadsenhetens projekt att återvinna cyklar och låta allmänheten få tillgång till dessa utan kostnad. En förhoppning med projektet är att det gynnar folkhälsan och miljön genom ökad fysisk aktivitet hos den enskilde och en mindre miljöpåverkan genom mindre biltrafik.

Uppföljning

Arbetsmarknadsenheten fick cyklar av cykelhandlare, polis och bostadsrättsföreningar. De renoverade dessa och gjorde dem tillgängliga för allmänheten.

Budget

Folkhälsorådets budget finansieras av Töreboda kommun och Västra Götalandsregionen som vardera avsatte 10 kr per kommuninvånare, baserat på 9 400 invånare. Avsatta medel är totalt 188 000 kr varav 167 000 kr förbrukades.

Verksamhet	Budgeterat	Förbrukat	Avvikelse
Barn och ungdomars hälsa			
Hälsofrämjande arbete	20000	19000	1000
Arbetsgruppen för barn och ungas hälsa	12000	10000	2000
Miljöer och produkter			
Projekt utomhusmiljö	20000	20000	0
SÄF	12000	10600	1400
BRÅ	9400	9400	0
Hälsofrämjande sjukvård			
Internt hälsoråd	6000	700	5300
Fysisk aktivitet	20000	19800	200
Matvanor och livsmedel	15000	12600	2400
Tobak ,alkohol, narkotika	23000	14300	8600
Övergripande arbete			
Fokusområde psykisk hälsa, 1 kr/inv	9400	9400	0
Livsstil och hälsa	2000	2000	0
Övrigt	39200	39200	0
Totalt	188000	16700	20900

Bilaga

MARIESTAD

TÖREBODA KOMMUN

Polisen

Kriminalvården

Mariestads och Törebodas gemensamma brottsförebyggande råd Verksamhetsberättelse 2009

Syftet med vårt gemensamma brottsförebyggande råd är att genom samverkan initiera till brottsförebyggande åtgärder som ökar tryggheten och säkerheten för invånarna i kommunerna.

Verksamhetsmål

- Mariestad och Töreboda kommuner ska upplevas som säkra och trygga,
- verka för trygghetsskapande åtgärder.
- regelbundet följa brottsstatistiken,
- verka för att medborgare i Mariestad och Töreboda ska bli delaktiga i det brottförebyggande och trygghetsskapande arbetet,
- informera om hur man förebygger brott.

Mariestad och Törebodas brottsförebyggande råd har valt att prioritera några områden att arbeta med. Dessa är:

- Utveckla grannsamverkan.
- Arbeta för att polisresurserna utökas
- Trygghetsvandringar.

- Studiecirklar- våga leva livet.
- Att skapa ett gemensamt arbete för medling.

- Ge information till personal och allmänhet genom föreläsningar.
- Kampanjer som stimulerar till minskat bruk av droger och langning.
- Arbeta för bättre belysning på utsatta ställen.
- Skapa säkra cykel och gångvägar.

- Ökat säkerhetstänkande kring mopedåkning.

Uppföljning

Sammanträden

Brottsförebyggande rådet har under året haft 5 möten med arbetsgruppen och 3 möten med styrgruppen inklusive den utvecklingsdag med processkartläggning som gjordes i början av året. Ett gemensamt möte BRÅ arbetsgrupp och BRÅ styrgrupp.

Brå har även varit representerade vid Företagarnas frukostmöten för att informera och arbeta för och utveckla samarbetet med näringslivet.

Gemensam verksamhetsplan

Under våren togs en gemensam verksamhetsplan fram av arbetsgruppen och verksamhetsplanen antogs. I samband med höstens arbete med samverkan kommun och polis konstaterades att verksamhetsplanen bör revideras och anpassas till samverkansavtal kommun och polis. Detta arbete är klart och presenteras för respektive part.

Avtal kommun och polis

Under hösten har BRÅ arbetat med förberedelser och framtagande av samverkansavtal, åtagandebilagor samt handlingsplaner för kommunerna. Detta arbete leder fram till ett tecknat avtal med polisen för kommunerna.

Grannsamverkan

I Mariestad har grannsamverkan under året fått två nya områden Låsta och Bostadsrättsföreningen på Madlyckevägen. Idag är drygt 3000 hushåll medlemmar i grannsamverkan med ca 250 kontaktpersoner. Polisen gör två brev utskick per år till kontaktpersonerna med information och brottsstatistik.

I Töreboda har representanterna för grannsamverkan, som är de kommunala bostadsbolagen, folkhälsoplanerare och Polis, haft ett inledande möte i september. På mötet kom man överens om att utveckla grannsamverkan. Töreboda Bostäder ska gemensamt med Polisen, stå på torget i Töreboda på torgdagen tillsammans med det mobila poliskotoret, och visa upp att grannsamverkan finns. De ska även gå ut till byalagen i Moholm och Älgårås för att visa att de finns.

En träff med föreläsning för kontaktpersonerna i båda kommunerna är inplanerad till mars-2010. En träff för kontaktpersonerna i Töreboda kommun kommer att ske under februari månad 2010.

Arbeta för att Polisresurserna utökas

Ett led i arbetet att utöka polisresurserna i det brottsförebyggande arbetet blev arbetet med samverkansavtalet kommun och polis. Under hösten bestämdes det att polisstationen i Töreboda skulle stängas och fler poliser skulle vara tillgängliga ute istället.

Trygghetsvandringar

Den lokala arbetsgruppen i Mariestad har genomfört trygghetsvandring i Lyrestad med samhällsföreningen och på Elverket med ungdomar och personal i Mariestads kommun. De kommer att följas upp under 2010. Trygghetsvandring drivs som ett projekt med hjälp av projektansvarig som driver trygghetsvandringarna i samråd med Brottsförebyggande arbetsgruppen. Trygghetsvandringen har genomförts tillsammans med Polis, fastighetsägare, representanter från tekniska kontoret, elbolag m.fl. i närområdet. Under promenaden, uppmärksammades brister och problem men också områdets positiva egenskaper.

Studiecirklar

Våga leva livet är igång tillsammans med Polis och studieförbund.

Att skapa ett gemensamt arbete för medling

Det är få medlingar och med detta blir det svårt att behålla kompetensen. Medling kommer att organiseras på ett annat vis bl.a. över ett större geografiskt område.

Ge information till personal och allmänhet genom föreläsningar

Kampanjer som stimulerar till minskat bruk av droger och langning

Störa langnings kampanj har genomförts i båda kommunerna i samverkan med Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen. Uppsättning av affischer, "plugg-annonser" i tidningen mm genomfördes under perioden 31 maj – 14 juni.

I samband med kampanjen stod BRÅ, polis, representant från kommunen, "fältarna" på ungdomsmottagningen, behandlingsenheten, IOGT-NTO, Nattvandrama/ "Farsor och morsor på stan", utanför Systembolagen och informerade.

Trafiknykterhetsdag har genomförts i Mariestad

ÖPP används som metod på vissa av skolorna i Mariestad. I Töreboda används programmet på Centralskolan.

Nattvandrama / "Farsor och morsor på stan" är aktiva i Mariestad. I Töreboda är Nattvandrama på väg att starta upp.

Arbeta för bättre belysning på utsatta ställen

Mariestads kommun arbetar utifrån deras belysningsplan. Töreboda kommun har idag ingen belysningsplan, men ambitionen är att en belysningsplan ska tas fram.

Skapa säkra cykel och gångvägar

I Mariestad är det LOTS (Lokala Trafiksäkerhetsrådet) och i Töreboda är det Folkhälsorådet som arbetar med detta arbetsområde. På sikt finns det tankar att kommunerna får ett gemensamt råd i dessa frågor.

Ökat säkerhetstänkande kring moped åkande

Moped är en frekvent fråga med krav på åtgärder, en rad insatser har gjorts tillsammans med polisen och med hjälp av NTF:s utbildningar för årskurs 8.